

Jak używać dóbr materialnych?

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- pogłębienie znajomości VII przykazania Bożego i jego egzystencjalna interpretacja;
- pogłębienie wiadomości odnośnie do genezy i znaczenie święta Podwyższenia Krzyża.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- przytacza treść VII przykazania Bożego i wymienia wykroczenia przeciw niemu;
- na podstawie wybranych tekstów biblijnych określa właściwy stosunek chrześcijanina do dóbr materialnych;
- po lekcji podaje przykłady zadośćuczynienia Bogu i bliźniemu za grzechy przeciw VII przykazaniu;
- korzystając z dostępnych źródeł, uzasadnia potrzebę uczciwego postępowania w szkole, w pracy i w wolnym czasie.

Pojęcia, postaci:

ubóstwo, dobrobyt, chciwość, kradzież, paserstwo, nierzetelność w pracy, ocenianie człowieka na podstawie stanu majątkowego, niszczenie środowiska naturalnego.

Wartości:

umiejętność korzystania z dóbr materialnych, uczciwość w pracy, środowisko naturalne jako dar Boga.

proponycja realizacji

Modlitwa: *Ojcze nasz.*

1. Nauczyciel wprowadzając w temat, proponuje uczniom samodzielne wykonanie składającej z pięciu punktów hierarchii wartości – wypisanie tego, co jest dla nich ważne i na czym im najbardziej zależy. Chętni uczniowie odczytują swoje zapiski.

2. Nauczyciel omawia z uczniami wyniki ich pracy i prowokuje dyskusję na temat: Jakie miejsce w życiu człowieka powinny zajmować rzeczy materialne? W podsumowaniu dyskusji zwraca uwagę, że zbytnia chciwość i pogoń za dobrami materialnymi może być przyczyną kradzieży i wielu nieszczęść. Przypomina o tym Bóg w VII przykazaniu: „Nie kradnij” (Wj 20, 15) i Jezus w Ewangelii Mt 6, 19–21. Nauczyciel omawia z uczniami, czego zabrania i do czego wzywa Bóg w VII przykazaniu.
3. Uczniowie zapisują notatkę:
VII przykazanie stanowi jedną z istotnych zasad porządku społecznego, a jego naruszenie prowadzi do zachwiania życia wspólnotowego. Nieprzestrzeganie tego przykazania może doprowadzić do wypaczenia sumienia, gdyż powoduje utratę rozeznania, co jest dobre, a co złe i niszczy zaufanie, które jest fundamentem poprawnych relacji międzyludzkich.
4. Odczytanie fragmentu 1 Tm 6, 9–10 i odpowiedź na pytanie: Jaki jest skutek chciwości zdaniem Apostoła? Nauczyciel komentuje odpowiedź i podsumowuje lekcję.

inna propozycja pracy na lekcji

Jednostka zawiera wiele wątków na tyle ważnych, że należy się do nich koniecznie odnieść. Lekcję można rozpocząć od dyskusji na temat posiadania dóbr materialnych, zwłaszcza wtedy, gdy osoby w klasie mają różny status materialny. Mogą wówczas ujawnić się dwie postawy negatywne związane z oceną ludzi na podstawie ich stanu majątkowego. Obie wiążą się z etykietowaniem: uczniowie bogaci o ludziach ubogich mogą mówić mniej lub bardziej otwarcie – „dziady”, uczniowie ubodzy o bogatych – „zdziercy”, „złodzieje”. Trzeba tę dyskusję poprowadzić tak, by uczniowie stwierdzili, że problemem jest nie posiadanie dóbr, ale sposób ich wykorzystania. Przydatne będzie zatem odwołanie się do wiedzy uczniów z lekcji 8 (o hierarchii wartości). W lekcji tej wartości materialne zostały opisane jako wartość, ale nie najwyższa. Potem należy podzielić klasę na sześć grup, które będą omawiać uchybienia przeciw VII przykazaniu. Każda grupa zastanowi się nad pytaniami: Dlaczego dane zachowanie jest grzechem przeciw VII przykazaniu? Jakie są praktyczne konsekwencje tego grzechu w życiu? (chodzi o podanie przykładów).

Na zakończenie, w podsumowaniu, warto podkreślić zwłaszcza następujące problemy: nieuczciwości, ściągania, „wyciągania” pieniędzy od rodziców i dziadków, odpowiedzialności za środowisko. Przy tym ostatnim zagadnieniu można odtworzyć na tle muzyki fragment pięknej homilii papieża.

Jednostka rozpoczyna się w podręczniku od listu maturzystki, która ma poglądy manichejskie. Nie we wszystkim ma rację. Należy powiedzieć uczniom, że rzeczy materialne mogą służyć ludziom i pomagać im w realizacji dobrych celów. Dobrobyt może jednak zniszczyć duchowość człowieka (refleksja P. Bosmansa), a rewolucja nie jest właściwym środkiem odmiany losu biednych. Teksty biblijne (*Dekalog*, *Kazanie na górze*) zostały uzupełnione o refleksję św. Jana Pawła II na temat VII przykazania (Białystok, 1991 r.). Następnie podręcznik wymienia wykroczenia przeciw VII przykazaniu. Ostatnie wykroczenie – niszczenie środowiska naturalnego – uzupełnione zostało komentarzem św. Jana Pawła II – refleksją nad pięknem stworzonego świata i ziemi ojczystej (Zamość, 1999 r.).

Modlitwa: *Boże, pomóż mi zrozumieć, że jestem nie przez to, co posiadam. Pomóż mi ograniczyć w sobie chęć zdobywania tego, na co nie zasłużyłem. Naucz mnie szanować cudzą własność i dbać o dobra wspólne. Amen.*

praca domowa

Pisemna odpowiedź na pytanie: Dlaczego człowiek uczciwy (przestrzegający VII przykazania) jest wolny, odważny i wiarygodny?

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – bogactwo i bieda w literaturze, ziemia ojczysta w literaturze;
- ✓ historia – programy znanych rewolucji, skutki rewolucji;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – umiejętność dzielenia się i okazywania pomocy w rodzinie;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – prawo własności w systemie społecznym państwa;
- ✓ plastyka – ziemia ojczysta w malarstwie, utrwalanie piękna otaczającego świata za pomocą fotografii;
- ✓ muzyka – ziemia ojczysta w muzyce (zwłaszcza Noskowski i Karłowicz);
- ✓ geografia – różnorodność krajobrazów na terenie Polski;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – umiłowanie ziemi ojczystej; ważny element programu wychowawczego, wycieczki krajoznawcze³⁰.

³⁰ Taka wycieczka może odbyć się również pod opieką nauczyciela religii.